

**FERTŐDI TÜNDERVIRÁG
ÓVODA, BÖLCSŐDE
ÉS MINI BÖLCSŐDE**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

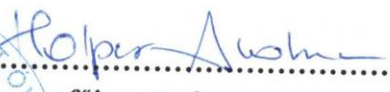
Hatályba lépés időpontja: 2025 szeptember 1.

Intézmény OM - azonosítója: 030460

Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:

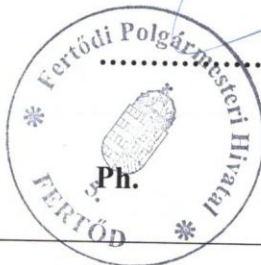
Készítette a nevelőtestület bevonásával:

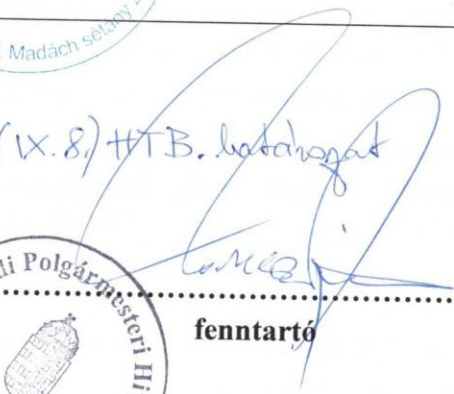

főigazgató

Jóváhagyta:

Határozatszám: 51/2025. (IX.8.) HTB. határozat

fenntartó

Hatályos: 2025 szeptember 1-től.

A dokumentum jellege: Nyilvános

Megtalálható: www.fertodiov.hu

Iktatószám: 63 /2025

Tartalom

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	4
BEVEZETÉS	5
I. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA, ALAPELVEK, ÉRTÉKEK.....	6
II. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLJA, FELADATA, ÉRTÉKEK	12
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	13
1. Az egészséges életmód alakítása	13
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	16
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	20
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	22
1. Személyi feltételek	22
2. Tárgyi feltételek	23
3. Az óvodai élet megszervezése	24
4. Az óvodai élet tervezése- kötelező dokumentációnk	30
5. Az óvoda kapcsolatai.....	31
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGKERETE	33
1. Néphagyomány ápolás, népszokások.....	33
2. Az óvodánkban megtartott jeles napok, ünnepek	34
VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	35
1. Játék	35
2. Verselés, mesélés.....	41
3. Ének, zene, népi játék, tánc	45
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	48
5. Mindennapos mozgás	51
6. A külső világ tevékeny megismerése.....	55
7. Munka jellegű tevékenységek.....	58
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	61
VII. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI.....	63
VIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	64
IX. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	67
X. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	69
Felhasznált irodalom.....	69

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye (2011.április 25.)
- 2011.évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről
- 1997.évi törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2016/679. számú rendelet-Európai Parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR törvény
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 48/2012. (VIII.12) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, és a sajátos nevelési igényű oktatásának irányelve
- 51/1997.(XII.18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és szűrővizsgálatok igazolásáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 1992. egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- Az intézmény Alapító okirata

BEVEZETÉS

Az intézmény alap adatai:

Az intézmény neve:	Fertődi Tündérvár Óvoda, Bölcsőde és Mini Bölcsőde
Intézmény címe:	9431 Fertőd Madách sétány 2
Az intézmény típusa:	Óvoda-bölcsőde
Fenntartója:	Fertőd Város Önkormányzata
OM azonosítója:	030460

Alapító okirat száma: 142-20/2025.

A Pedagógiai Program hatálya kiterjed:

Fertődi Tündérvár Óvoda, Bölcsőde és Mini Bölcsőde óvodai intézményegységeire

Óvodai csoportok száma:

1. Eszterháza	2
2. Süttör	3

A Pedagógiai Program hatályos: 2025 szeptember 1-től.

I. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA, ALAPELVEK, ÉRTÉKEK

Fertőd Nyugat Magyarország egyik fiatal városa, Győr-Moson-Sopron megyében található. A barokk-rokoko Eszterházy kastély által méltán világhírűvé vált város 3300 embernek ad otthont. Ebben a csodálatos városban, közel a város nevezetességeihez helyezkedik el intézményünk, a Fertődi Tündérváros Óvoda, Bölcsőde és Mini Bölcsőde, mely négy intézményegységből áll, és három épületben működik.

Az úgynevezett eszterházi részen, 1964-ben épült a jelenlegi óvoda épülete. A süttöri városrészben az óvoda műemlék jellegű, több mint százéves szép épület, már az eredeti funkcióját tekintve is, iskolának, óvodának, illetve zárdának készült.

2009 szeptemberében egy bölcsődei csoport indult az intézmény eszterházi épületében, amely 2022 szeptemberétől bővült, így jelenleg két bölcsődei csoporttal működött az intézmény.

Intézményünk újabb egységeként a süttöri városrészben 2024 februárjában kezdte meg működését a Mini Bölcsőde, ahol a telephely óvoda melletti új építésű, modern épületben biztosítjuk egy 7 fős csoportban a kisgyermek napközbeni ellátását.

Az óvodai nevelésünk szociokulturális háttere

Fertőd város fejlődő település, sok fiatal, gyermekes család választja otthonául. Emiatt az elmúlt években gyermeklétszámunk emelkedő tendenciát mutat.

Városunk nem sorolható sem az ipari, sem a mezőgazdasági jellegű települések közé. A lakosság egy része helyben, vagy a környék városaiban, a mezőgazdaságban, illetve Ausztriában dolgozik.

Nevelőmunkánkat a szülők értékelik, elfogadják és az együttműködésünk jó. A legtöbb szülő gondoskodó, normakövető magatartást tanúsít.

A partneri érdekek - értékek

Intézményünk pozitív megítélése nemcsak jó pedagógiai munkát igényel, hanem eredményes együttműködést az érintettekkel.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül.

A szülők akkor elégedettek az intézménnyel, ha biztonságban érzik gyermeküket. Érzik az óvó-védő, szerető gondoskodást, és partneri kapcsolatban szerezhetnek információkat gyermekeik fejlődéséről, közösségi magatartásáról. Törekszünk a kölcsönös bizalmon alapuló egyenrangú viszony kialakítására. A szülőknek lehetőséget biztosítunk az óvodai élet megismerésére, hogy betekintést nyerhessenek a nevelőmunkánkba.

Nyitvatartásunk a fenntartó által meghatározott, a Házirendben szabályozott, a szülők többségének az igényéhez igazodik.

Az együttműködés során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait.

Óvodánk szervezet keretei

Óvodai intézményegységünk két épületben működik. Az épületek külső és belső felújítása megtörtént, így a mai kor igényeinek megfelelő, szép környezetben tudjuk fogadni a gyermekeket.

Tárgyi feltételeink kielégítőek, de folyamatosan fejlesztjük az anyagi lehetőségeink figyelembevételével.

Játszó udvaraink nagyok, tágas teret biztosítanak a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez. Udvaraink parkosítása, esztétikája megfelel a gyermeknevelési, egészségnevelési szempontoknak, megfelelő étletteret nyújtanak gyermekeinknek az év egészében. Az udvarok felszerelését környezetbarát eszközökkel, biztonságos fajtáékokkal az elmúlt években megvalósítottuk.

Óvodáink rendelkeznek a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, de bővítésükre, korszerűsítésükre folyamatosan szükség van.

A intézményi költségvetés fedezi a feltételrendszer nagy részét. A fennmaradó részt pályázatokból, jótékonysági rendezvényekből, alapítványunkból, szponzori segítséggel és a nevelők és a szülők önkéntes munkájával biztosítjuk.

Pedagógiai Programunkról

Intézményünk Nagy Jenőné „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” programot adaptálta 1999-ben, azóta alkalmazzuk, az alapprogram szellemiségét megtartva, de már a saját intézményi arculatunkra formálva, a program bizonyos elemeit módosítva.

Az intézmény jelen Pedagógiai Programjában az Óvodai nevelés országos alapprogramjának (továbbiakban Alapprogram) megfelelően, arra épülve közös alapelveket, gyermekképet, óvodaképet, cél- és feladatrendszert, valamint a „fejlődés jellemzői óvodáskor végére” kritériumokat fogalmaz meg, melyet speciális célokkal és feladatokkal egészít ki, melyeket a programban jelöl.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indulunk ki, hogy

- ❖ a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- ❖ a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be,
- ❖ az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben,
- ❖ az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az SNI-s, BTMN-s gyermekeknél speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el, illetve közelíthető meg az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzőinek kialakulása.

A tehetséges gyermekek továbbfejlesztését is felvállalja intézményünk, a tehetséggondozást az óvodapedagógusok végzik a csoportjukon belül egyéni bánásmód alkalmazásával, differenciált feladatadással, lehetőségek biztosításával.

Gyermekekép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember, a gyermek mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Az óvodás gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások- beleértve a spontán és tudatos nevelői hatásokat is- együttesen határozzák meg.

Az óvodás gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó

- ❖ testi- a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözés, a mozgás, a pihenés- és
- ❖ lelki- érzelmi biztonság, a türelem, a megértés az elfogadás, a tisztelet- szükségletei vannak.

Óvodánkban a gyermeki tevékenységekre építve fogalmazzuk meg a feladatainkat. A gyermekek nyugodt, harmonikus, egészséges fejlődésének segítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével történik.

Megtanítjuk őket rácsodálkozni a világra s az abban végbemenő változásokra.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodáinkban sokszínű, változatos élményt biztosító, tudatosan, tervszerűen végzett óvodapedagógusi munka, sokfajta gyermeki tevékenység jellemzi mindennapjainkat, ahol gyermekeinknek igazi gyermekkoruk van, ahol a fejlesztés lehetősége az óvoda tevékenységrendszer egészében zajlik.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A sokoldalú képességfejlesztéssel a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődésének elősegítését, a gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítását fontosnak tartjuk.

A mással nem helyettesíthető szabad játék szerepét hangsúlyozzuk.

Pedagógiai Programunk megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző

- az összerendezett, harmonikus mozgás
- mindenre nyitott érdeklődő személyiség
- szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás, feladattudat kialakul bennük
- tud együttműködni a társaival, felnőttekkel.

Óvodakép

Az óvodai nevelést az erkölcsi értékekre és normákra kell alapozni.

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményeként a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióinak teljesítése közben a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba, a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Feladatunk, hogy a gyermekeket pozitív erkölcsi tapasztalatokhoz juttassuk (önzetlenség, segítőkészség, igazmondás, jóttevés, szelídség) és segítséget adjunk a negatív érzelmek (irigység, közömbösség, harag, durvaság) által kialakult magatartás korrigálására.

A gyermeket olyan fejlődő személyiségnek tekintjük, akit belső biológiai törvényszerűségei és szocializációs hatások egyaránt formálnak. Óvodánkban alapvető követelmény a gyermek emberi méltóságának tisztelete, szükségleteinek maradéktalan kielégítése. Nevelőtestületünk szakmai tudására támaszkodva a mai kor társadalmi igényeinek, elvárásainak megfelelő óvodai nevelőmunkát végzünk.

Az óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítsük a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiségük kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az egyéni és életkori sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ide érte a különleges figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Az óvodai nevelésünk alapelvei:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Óvodai nevelésünk az alapelvek és célok megvalósítása érdekében gondoskodik:

- ❖ a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- ❖ az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy gyermeki tartást, önállóságot, és ebből az önállóságból fakadó egészséges önértékelést, öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek,
- ❖ a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- ❖ a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak és fejlettségnek megfelelő- tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékról,
- ❖ e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről,
- ❖ a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről, ahol a gyermek mindig annyi segítséget kap, ami az önálló cselekvéshez szükséges,
- ❖ a családi háttérből származó kulturális és szociális hátrányok csökkentéséről, a lemaradások kompenzálásáról,
- ❖ a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált neveléséről, a befogadó, eredményeket értékelő környezet kialakításáról,
- ❖ minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki szellemi értékeit, de azt is érzékelje, mik a hiányosságai. Mindezt természetesen minden lelki feszültség nélkül.
- ❖ Ápoljuk a saját intézményi és a nemzeti hagyományainkat.

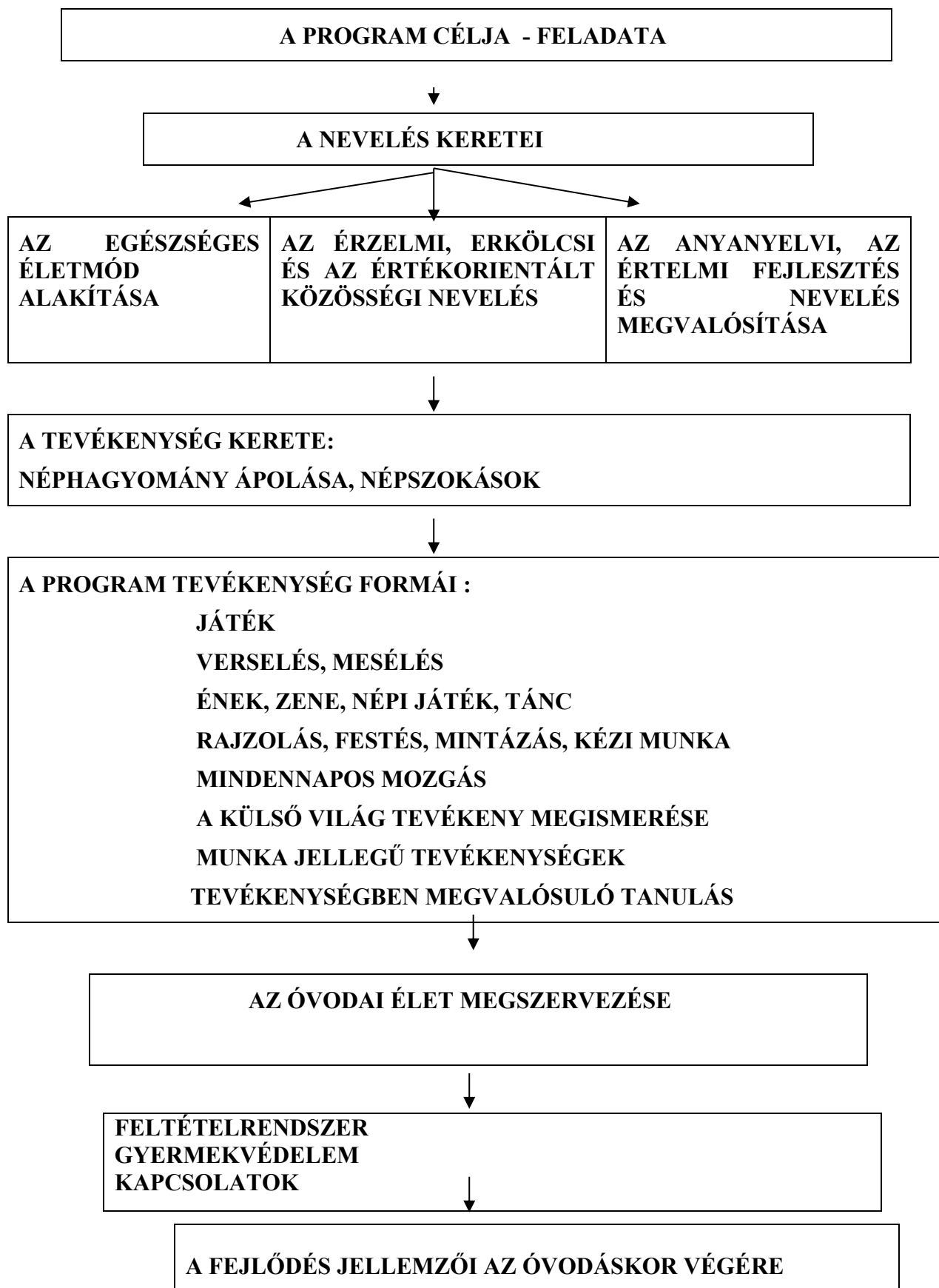
A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésén alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek esetében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Gyermekeinket nevelik, fejlesztik a társas kapcsolatok, az óvoda összes dolgozója. A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, és azt, hogy

„Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis rád figyelek, segítek neked, ha szükséged van a segítségemre!”

A Pedagógiai Program rendszerábrája

II. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLJA, FELADATA, ÉRTÉKEK

Az óvodás korú gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságai, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése. A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési folyamatukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás a tanulásához szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan. A Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése az egészséges társakkal együtt.

Értékek, amelyek közvetítését vállaljuk:

- ❖ Szeretet
- ❖ Elfogadás és tisztelet
- ❖ Bizalom
- ❖ Egészséges életmód
- ❖ Anyanyelvi kultúra
- ❖ Tudás
- ❖ Viselkedés kultúra
- ❖ Rendszeret
- ❖ Esztétikai érzék
- ❖ Természetvédelem-környezettudatosság
- ❖ Városunk kulturális értékei
- ❖ Hagyományok ápolása.

A képességfejlesztés fő területei:

- ❖ Az észlelés fejlesztése
- ❖ A motoros készségek fejlesztése
- ❖ A beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése
- ❖ A szociális készségek fejlesztése
- ❖ A kognitív készségek fejlesztése
- ❖ Az önállóság készségeinek fejlesztése.

Nevelési alapelveink:

- ❖ Nem az ismeretek mennyisége a fontos, hanem a gyermek fejlettsége, életkori sajátosságai és képességeinek szintje.
- ❖ Az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel.
- ❖ A ránk bízott gyermekeket szeretet, türelem, megértés és tisztelet veszi körül óvodánkban.
- ❖ Az óvodapedagógus és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújt a gyermekek számára.
- ❖ Az óvodáskorú gyermekek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel. Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek számára.
- ❖ A gyermekek érdekei elsődlegesek, mindenek felett állóak.
- ❖ Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása.
- ❖ Nemi sztereotípiák tudatos kerülése.
- ❖ Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése a gyermekek érdekében.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- ❖ az egészséges életmód alakítása,
- ❖ az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- ❖ az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, emiatt megkülönböztetett helyet foglal el az óvodai nevelőmunkánkban. Az egészséges szokásrendszer kialakításában a családi nevelésre alapozunk, hiszen elsősorban a család jelenti a gyermek számára a modellt.

Az óvodai nevelés feladata:

- ❖ a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- ❖ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- ❖ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- ❖ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának

csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- ❖ életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- ❖ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- ❖ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- ❖ megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- ❖ A családi szokásokat figyelembe véve optimális, a gyermek életkorának és igényeinek megfelelő életritmus alakítása.
- ❖ Az önkiszolgálás, öltözködés, tisztálkodás, étkezés, mozgás, pihenés szokásainak alakítása.
- ❖ Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása, harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- ❖ A gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozása, egészségének óvása, védelme.
- ❖ Családdal együttműködve egészségmegőrző életre nevelni a gyermekeket.
- ❖ A gyermek edzettségének, teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, ellenálló képességének figyelemmel kísérése, fejlesztése.

Az egészségfejlesztés területei:

- ❖ egészséges táplálkozás
- ❖ egészséges környezet kialakítása, balesetmegelőzés
- ❖ mindennapos mozgás- edzettség biztosítása
- ❖ személyi higiéné
- ❖ testi és lelki egészség fejlesztése

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodásgyermeknek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania

1. kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
2. gyümölcs, zöldség,
3. hús, hal, tojás,
4. tej és tejtermék,
5. olaj, margarin, vaj, zsír.

Megkedveltetjük az ízeket, intenzív rágásra ösztönzünk, folyamatosan folyadékot biztosítunk. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően a kanál, villa és kés helyes használatával ismertetjük meg a gyerekeket.

Az egészséges étkezés szokásainak alakításában, támaszkodunk a családok segítségére, mely során

- Tanácsot adunk, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki a szülők.
- Kerüljék a családi étkezés során is a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.
- Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, kólafélét, ropit, a chipset.

Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységeknek. Így a gyerekek zöldséges ültetést, kertet látogatnak meg. Megismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Rendszeresen közösen fogyasztanak gyümölcsöt, zöldséget, melyekből kóstolókat, salátát is készítenek.

Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvodapedagógusok.

Egészséges környezet kialakítása

- ❖ A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő célszerű, jól tisztítható, fertőtleníthető esztétikus berendezés biztosítása.
- ❖ A gyermekek által használt terek korszerű, balesetmentes berendezése, ahol a gyermekek biztonságosan mozoghatnak.
- ❖ Az intézmény épületének, udvarának rendezettsége.

Mindennapos mozgás- edzettség biztosítása

- ❖ Naponta friss levegőn tartózkodás.
- ❖ A gyermekek mozgásigényének kielégítése- szabad és irányított tevékenység egyaránt.
- ❖ A harmonikus mozgásfejlődés elősegítése.
- ❖ Séták, kirándulások.

A fejlődés várható eredményei:

- ❖ A gyermekek önállóan végezzék a személyük körüli testápolási, tisztálkodási, öltözködési teendőket.
- ❖ Váljanak képessé szükségleteik szándékos irányítására.
- ❖ Váljék igényükké önmaguk és környezetük rendben tartása.
- ❖ Ügyeljenek saját külsejükre, törekedjenek az esztétikus megjelenésre.
- ❖ Vigyázzanak önmaguk és egymás testi épségére.
- ❖ Váljon szokássá az étkezés közbeni kulturált magatartás, az önálló, szükségleteiknek megfelelő étkezés, az asztal és környékének esztétikus rendje.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk:

- ❖ A gyermekek egyéni szükségleteinek, tulajdonságainak, képességeinek, kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.
- ❖ Az óvoda norma- és szokásrendszerének kialakítása és az állandó értékrend megalapozása.
- ❖ Esztétikai érzelmek alakítása.

Feladataink:

- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott, családias légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.
- ❖ A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása

- ❖ Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- ❖ Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- ❖ Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Állandó jelenlétünkkel igyekszünk kielégíteni a gyermekek érzelmi védettség, biztonság, szeretet és társigényét.

A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, mozoghassanak szabadon a csoportszobában és az óvoda helyiségeiben, szükség szerinti felügyelettel.

Befogadás időszaka:

- ❖ Az újonnan és az évközben érkező gyermekek befogadása nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván. A befogadáskor mindkét óvodapedagógus a dajkával együtt gondosan előkészíti ezt az időszakot és megbeszéli a szülőkkel ennek menetét.
- ❖ A reggeli érkezéskor szeretettel fogadjuk a gyermekeket és a nap folyamán is biztosítjuk számukra a személyes perceket (beszélgetés, ölbéli játékok, testi kontaktus kialakítása).
- ❖ A befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzük a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel játékosan gyakoroltatunk figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokását.
- ❖ Minden óvodai csoportnak van hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami egyéni légkört biztosít és elmélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- ❖ A lefekvésnél az új gyermekeket különös szeretettel veszik körül az óvodapedagógusok. Magukkal hozhatják kis alvó tárgyaikat, amihez ragaszkodnak.
- ❖ A nyugalmas pihenés érdekében az óvodapedagógus megteremti a megfelelő légkört (simogatás, altatódalok, mese, zene, mondóka).
- ❖ A nagyobb gyermekek segítenek a kicsiknek az öltözködésben, körül veszik őket gyöngédséggel, szeretettel.
- ❖ A gyermekeknek lehetőséget adunk, hogy minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet folytathassanak. Az érdektelen gyermekekre több figyelmet fordítunk, hogy kiderítsük érdektelenségük okát, és tudjuk segíteni őket.

- ❖ A vegyes életkorú csoportokban az azonos korú gyermekek külön tevékenységeket is folytathatnak.
- ❖ Célunk a gyermek-gyermek és a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatleremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.
- ❖ A gyermek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzi magát a csoportban. Óvodánk felnőtt közössége és gyermekközössége segíti elő a bizalom és a biztonság kialakulását. Kiemelkedő szerepük van óvodapedagógusoknak, akik irányítói és egyben társai is a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, határokkal együtt, ezeket úgy alakítjuk ki, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak.
- ❖ Nevelésünk úgy lesz hatékony, ha az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára, egyéni sajátosságukat figyelembe véve érthetővé, vonzóvá tudjuk tenni. A gyermekek neveléséhez jó kapcsolatot teremtünk a családdal, hogy a kellő bizalom kialakuljon az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit is megismerhetjük. Ez elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Segítjük a gyermekeket abban, hogy őszintén tolerálják, elfogadják az eltérő képességű, tulajdonságú társaikat.

A felnőtt- gyermek kapcsolata

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Elveink a következők:

- ❖ Elsősorban érzelmileg próbáljuk megérteni a gyermekeket.
- ❖ Utasítás helyett kérdezni igyekszünk, mert ez elősegíti a megértést, átértékelést. Így érthetjük el, hogy a gyermekek igénye, akarata energiája nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.
- ❖ A gyermekek mágikus képzelete sokat segíthet a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában. Óvodapedagógusaink magyarázatában megjelenik a dolgok pozitív oldala.
- ❖ A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk, a határok pontos megjelölésével. Többszöri határátlépésnél szankciókat vezetünk be.
- ❖ Kialakítjuk a közösségi élet szabályait.
- ❖ Óvodapedagógusainknak képesnek kell lenniük taktikát váltani, ha eredménytelen az addig alkalmazott módszer.
- ❖ Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, és úgy formáljuk ezeket, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak.
- ❖ Próbáljuk elérni, hogy a gyermekek érdeklődjenek a közösségi feladatok iránt, és érzelmileg is éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését.

- ❖ Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.
- ❖ Neveljük a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgatjuk meg, hogy a gyermekek véleményét tudjanak mondani a történetekről, és a saját felelősségük erősödjön. Bátorítunk minden gyermeket a csoporton belül, hogy belső elégedettsége, pozitív énképe, kompetencia érzése alakuljon ki.
- ❖ Az agresszív gyermek nem kap több figyelmet, megerősítést az agresszivitásán keresztül.
- ❖ A gyermekeknek személyes perceket biztosítunk, ahol mások, és saját érzéseik elfogadása kap hangot.
- ❖ A kapcsolatok erősítését szolgálja a megbecsülés, értékelés, kölcsönös engedmény keresése.
- ❖ Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
- ❖ Óvodapedagógusaink példája, bátorító magatartása, türelme, bizalma és az a szemlélete, hogy a sikert észreveszi, a sikertelenséget segít elviselni, fejleszti a gyermekek viselkedés kultúráját.
- ❖ Tilalom helyett választási lehetőséget adunk, hogy a gyermekek önálló döntéseket hozhassanak és képessé váljanak a választásra.
- ❖ A humor jó segédeszköz a pozitív viszonyok ápolásában. A szeretet bizonyos formája, mely feloldhatja a nehézségeket és megszünteti a görcsösséget.
- ❖ Bátorítunk gyermeket nevelésekor közösségfejlesztő pedagógiai munkánkat odafigyelés, meghallgatás, saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása, elfogadása hatja át. Ezáltal a gyermek örömteli optimizmusa fejlődik.
- ❖ Óvodapedagógusainkat a célirányosság segíti a nevelésben.
- ❖ Elemezzük és vizsgáljuk a gyermekek társas kapcsolatát.
- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvodapedagógus együttműködik a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az erkölcsi- szociális- közösségi érzelmek alakítása

Célunk olyan óvodai élet megszervezése, amely a szocializáció szempontjából meghatározó közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását teszi lehetővé. Ezáltal a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

- ❖ A gyermekek nyitottságára építve segítjük, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, mely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja. Fontos, hogy tudjon rácsodálkozni a természetben, emberi környezetben mutatkozó jóra, szépre, és mindezek megbecsülésére.
- ❖ A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önértékelést, és önértékelést.

- ❖ A gyermekek legyenek képesek észrevenni, és különbséget tenni a jó és a rossz között.
- ❖ Önmaguk és mások tiszteletére, szeretetére, megbecsülésére nevelés.
- ❖ A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság őszinte elfogadását.
- ❖ Segítse a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.
- ❖ A nevelőtestület által elfogadott közösségi normarendszerünket példamutatással és ösztönzéssel örökítjük át a gyermekekre és családjukra.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek ragaszkodnak az óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez. Ez érzelmeikben, szavaikban, tetteikben nyilvánul meg.
- ❖ Elfogadják és tisztelik a gyermekek különbözőségeit.
- ❖ A helyes viselkedés, cselekvés, a szokások, szabályok betartása igényükké válik.
- ❖ Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- ❖ Kérés nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ❖ Konfliktus esetén képesek társaikkal a problémát megbeszélni, megoldani.
- ❖ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, óvodán kívül is szeretettel köszöntik egymást.
- ❖ Igényükké válik a tevékenységben való részvétel és együttműködés. A tevékenységet türelmesen, a megbeszéltek szerint befejezik.
- ❖ Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- ❖ Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- ❖ Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják érdeklődésüket.
- ❖ Készen áll a tanító elfogadására, képes kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- ❖ Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- ❖ Belép az átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igényes kielégítésére nagy figyelmet fordítunk.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenység rendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

Célunk:

- ❖ A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltése, fenntartása, ösztönzése valamennyi tevékenységi forma keretében.
- ❖ A gyermek képességeinek fejlesztése, kompetenciáinak megalapozása, alakítása.

Feladataink:

- ❖ Beszélő környezet biztosítása, helyes mintaadás.
- ❖ Meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre épülő további élményszerzés.
- ❖ Tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- ❖ Tapasztalatok, ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- ❖ Értelmi képességek, különösen a képzelet és a kreativitás fejlesztése.

A gyermeki beszéd alakulásához szükséges az olyan környezet - beszélő környezet- ahol figyelemmel kísérjük metakommunikációját, egyszerű jelbeszédét, számára fontos szavak értelmes összekapcsolását. Élményszerű beszéddel növelni próbáljuk a gyermek beszédkedvét, kérdésekkel ötvözött párbeszédre ösztönözzük, figyeljenek rá, érdeklődést mutatunk mondanivalójuk iránt. Beszélő környezet nélkül nincs inspiráció a beszédre, és nincs beszédminta sem, amelyet követhet. A gyermekközösség társas kapcsolatai, társas tevékenységei a beszédkedv alakulására különösen nagy hatással van.

A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélő kedvét.

Az érzelmi alapigények biztosítása- biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet- segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással, vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, párbeszéd kialakítására. Szerepvállalásaink modellként szolgálnak. Szókapcsolataink, mimikánk, gesztusunk, hanglejtésünk, hangsúlyunk, hangerőnk, hangszínünk mind minta gyermekeink számára.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást segítik elő a bábozás és a dramatikus játékok.

Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret adnak az artikuláció, a szókincs és a kifejezőkészség fejlesztéséhez.

Az értelmi nevelés

Óvodai nevelésünk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet, az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai:

- ❖ a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- ❖ az értelmi képességek- érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség – fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve, intellektuális érzelmek megjelenése segíti az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejleszti az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, az ismeretek emlékezetben tartását, kompetenciák fejlődését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- ❖ Gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- ❖ Megérti a szavak és mondatok tartalmát.
- ❖ Összetett mondatokban beszél.
- ❖ Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy fogváltással vagy különleges bánásmóddal összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek.
- ❖ Szükség szerint bátran kérdez, kérdésekre válaszol.
- ❖ Érdeklődő, kíváncsi.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Személyiségvonásainkban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a tolerancia, tetteinkben érezhető legyen a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy-egy gyermekcsoport életét az ott dolgozó óvodapedagógusok együtt irányítják, együtt tervezik, összehangoltan, a feladatokat megosztva. Elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetik.

A dajkát is bevonják a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekeink fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. Intézményünkben utazó gyógypedagógus, logopédus látja el az SNI-s gyermekek fejlesztését.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek (BTMN) fejlesztését szintén utazó gyógypedagógus, logopédus látja el.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit nevelve feladatunk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodánk 5 csoportjában 10 óvodapedagógussal- ebből 1 főigazgatóval, 1 főigazgató helyettessel- 1 pedagógiai asszisztenssel és 5 dajkával és 1 óvodatitkárral dolgozunk.

Az óvodapedagógus párok együttműködésének elvei:

- a Pedagógiai Programban megfogalmazott alapelvekkel összhangban végzik napi munkájukat a csoportban, hiszen a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében fontos, hogy egész nap azonos nevelői hatások érhessék a gyermekeinket.
- Óvodapedagógusaink szakmai tudása, összehangolt munkája, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára
- Az óvodapedagógusok és a dajkák munkája összehangolt, a dajka az óvodapedagógus útmutatása alapján végzi nevelési- gondozási tevékenységét, hozzájárulva ezáltal az óvodai nevelés eredményességéhez

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges feltételekkel.

Az óvodák épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy az a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálja.

A gyermekek változó testméretének megfelelő bútorzat, udvari játékeszközök segítik a mozgás- és játékgigényük kielégítését, biztosítja egészségük megőrzését.

Óvodánkban a gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak. Alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint részt vesznek.

A tárgyi feltételek lehetővé teszik a gyermekek mozgás- és játékgigényének kielégítését. A gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vesszük körül.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

Mindegyik csoport rendelkezik lappal, melyet az adminisztratív feladatokon túl a csoportban is használhatnak az óvodapedagógusok a tevékenységekhez kapcsolva ismeretek bővítésre, zenei élmény nyújtására, fényképek nézegetésére a közösség építésére.

Megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk a kollégáinknak. A szülők fogadására mindegyik óvodában megfelelő helyiség áll a rendelkezésre.

Szakkönyveink állománya folyamatosan bővül, elsősorban a programunkhoz felhasználható módszertani kiadványokkal.

Az integráltan fejlesztett gyermekek számára biztosítjuk a speciális eszközöket.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az *óvoda udvara*. Mindkét óvodánkban az udvarok kialakítása a program szellemiségével azonos, füves és szilárd burkolat is kialakításra került. Óvodáink udvarán biztosítjuk a gyermekek ivóvíz ellátását. EU szabványnak megfelelő udvari mozgásfejlesztő eszközeinket folyamatosan ellenőrizzük, szükség szerint újítjuk.

Az óvoda épületét a nevelési-fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendezzük be.

A több funkciót betöltő *csoportszobát* alkalmassá tesszük a szabad játékokra, tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra és pihenésre. Fontos a csoportszobák barátságossá, otthonossá tétele, az ízlésközvetítés, a gyermekek jó közérzetének biztosítása érdekében.

Az *öltöző* berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltöztetéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó szekrénye

A szülők részére a csoport hirdetőtábláján adunk tájékoztatást.

A *mosdóban* megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését.

A *testápolás* a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. A testápolási szokások terén különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokásokat megpróbáljuk összehangolni. A hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához úgy teremtyük meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék e teendőket.

A csoportszobákban a különböző tevékenységeknek a tereket kialakítottuk.

3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a személyes interakciókra, előszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában (öltözködés, tisztálkodás stb.) nevel, alakítja és építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal. Minden lehetőséget megragadunk a gyermekek kompetenciáinak alakítására.

Az óvodai csoportok szervezésének módja

A gyermeklétszám alakulásának tükrében alakítjuk ki osztatlan életkorú csoportjainkat. Előnye a szocializációs tér természetes jellege, amely családi légkört empátikus és toleráns magatartást eredményez, miközben megrövidül a befogadás időszaka.

A szokások alakulásának ideje felgyorsul, a másság megértésére, elfogadásra nevel.

A csoportszervezésnél figyelembe vesszük:

- ❖ vegyes a korcsoportok arányát, a testvéreket
- ❖ nemek
- ❖ HH és HHH gyermek
- ❖ különleges bánásmódot igénylő gyermekek arányát.

Napirend- Hetirend

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. A várakozási időt minimálisra próbáljuk csökkenteni, van lehetőség a váratlan eseményekre is.

Napirendünk alkalmas arra, hogy minden gyermek egyéni életritmusa beleférjen.

Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe.

A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Javasolt napirend, melyet saját feltételeikhez igazítva a csoportnaplóban rögzítenek:

Időtartam	Tevékenység	
6 ³⁰ –10 ³⁰	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Szabad játék Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek ○ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ Ének-zenei készségek fejlesztése ○ Külső világ tevékeny megismerése ○ Részképességek fejlesztése egyéni formában ○ Testápolási teendők ○ Tízórai ○ Mindennapos mozgás (amennyiben nem az udvaron valósul meg) ○ Verselés, mesélés ○ Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	J Á T É K
10 ³⁰ -12 ⁰⁰	JÁTÉK A SZABADBAN Mikro-csoportos tapasztalatszerzések, séták Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, népi játék, tánc lehetőleg az udvaron Mindennapos mozgás: futás, mozgásos játékok	J Á T É K
12-15 ⁰⁰	Ebéd Testápolási teendők Pihenés, altatás mesével, altatódalokkal Testápolási tevékenységek Uzsonna	Á T É K
15 ⁰⁰ - 16 ³⁰	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY SZABADBAN Szabad játéktevékenység Egyéni fejlesztés	J Á T É K

Hetirend

Délelőtti játékba integrált tanulás	Verselés, mesélés Ének, zene, népi játék, tánc Zenei képességfejlesztés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mindennapos mozgás Hetente egyszer frontálisan szervezett mozgás Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
Udvari játékba integrált tanulás	Ének, zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás Külső világ tevékeny megismerése
Délutáni játékba integrált tanulás	Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás formái óvodánkban (A 3-6-7 éves korosztálynak egyaránt)

Kötelező	Verselés, mesélés Mindennapos mozgás Ének, zene, népi játék, tánc Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
Kötetlen	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka A külső világ tevékeny megismerése Zenei képességfejlesztés

A szervezett tanulás munkaformái óvodánkban

Frontális	Verselés, mesélés Mindennapos mozgás Ének, zene, népi játék, tánc Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
Mikrocsoportos	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, népi játék, tánc A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei óvodánkban

Korosztály	Verselés, mesélés	Ének, zene, népi játék, tánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Mindennapos mozgás	A külső világ tevékeny megismerése
Osztatlan életkorú csoportban	Naponta 5-20 perc	Heti egy 10-30 perc	Heti egy 10-35 perc	Naponta 10-15 perc Heti egyszer 10-35 perc	Heti egy 10-35 perc

A napi szervezett tanulási időkeretet a gyermekek életkorához, igényeihez és figyelméhez kell igazítani.

- ❖ A 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 35 perc.
- ❖ A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 45 perc.
- ❖ A 6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 65 perc.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az eljárásokat változtatatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombináljuk. Arra törekszünk, hogy játékosan, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg tevékenységünkben. A környezet megszerettetése közben projekt módszer alkalmazásával komplex ismereteket, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítunk.

Az élmények elmondása, otthoni és óvodai megbízások adása, a szülők, bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önértékelésre való készítés hasznos módszerei programunknak.

6-7 korú éves gyermekek fejlesztése

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket (tankötelezettség megkezdését halasztó, 7 évesek) a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Óvodánkban a nagycsoportos korú gyermekek számára minden délelőtt összességében 45 percben a nagycsoportosoknak kötelező jelleggel biztosítunk feladatokat. Ezek játékos, élményalapú fejlesztő tevékenységek, amely az iskolára való felkészítés célját szolgálják. A tevékenységek egyéni képességekhez igazodva, differenciált módon zajlanak, figyelembe véve a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét és tanulási stílusát.

A tevékenységek célja:

- feladattudat kialakítása
- figyelem és emlékezet fejlesztése
- társas kapcsolatok alakítása (felnőttel, gyerekekkel)
- tapasztalati következtetések, összefüggések
- beszédhanghallás, relációs szókincs fejlesztése
- logikus gondolkodás, elemi számolás előkészítése
- anyanyelvi-kommunikációs kompetenciák fejlesztése,
- finommotorika, grafomotorika megalapozása.

A gyermekek sok mozgással, mesével, játékkal, tapasztalati úton jutnak új ismeretekhez, miközben fejlődik önbizalmuk, szociális készségük, együttműködési képességük is.

A tevékenységek tervezését az OVIKÉTA felületen található -A gyermeki fejlődés nyomon követő dokumentációban megjelölt iskolaérettségi kritériumoknak megfelelően végzik az óvodapedagógusok.

A napi 45 perces időkeretbe a logopédiai, fejlesztőpedagógiai tevékenységek is beszámítanak.

Minden gyermek számára biztosítjuk az egyéni fejlődés üteméhez igazodó, szeretetteljes és motiváló tanulási környezetet.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk.

4. Az óvodai élet tervezése- kötelező dokumentációnk

Óvodai nevelésünk jóváhagyott Pedagógiai Programunk alapján valósul meg. A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg, az óvodapedagógusok feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodánkban a tanulás tervezése kéthetes ciklusban történik az oviKRÉTA felületén. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Kötelezően vezetendő dokumentumok az oviKRÉTA felületen:

Dokumentum	Vezeti	Gyakorisága
Felvételi-előjegyzési napló	főigazgató	évente, illetve folyamatosan
Felvételi és mulasztási napló	csoportvezető óvodapedagógusok	naponta
Csoportnapló	csoportvezető óvodapedagógusok	naponta
A gyermek fejlődésének nyomon követő dokumentáció	csoportvezető óvodapedagógusok	évi 2 alkalommal (január-június)

A Csoportnapló tartalmi elemei – vezetése az oviKRÉTA felületen

Dokumentum	Gyakorisága	Felelős
Csoportnapló bejegyzések	naponta	csoportvezető óvodapedagógusok
Hetirend	évi 2 alkalommal: szeptembertől májusig, júniustól augusztusig	csoportvezető óvodapedagógusok
Napirend	évi 2 alkalommal: szeptembertől májusig, júniustól augusztusig	csoportvezető óvodapedagógusok
Szülői értekezletek	évi 2 alkalommal	csoportvezető óvodapedagógusok
Ellenőrző látogatások	évi 2 alkalommal	főigazgató vagy főigazgató helyettes
Nevelési feladatok	évi 2 alkalommal	csoportvezető óvodapedagógusok
Szervezési feladatok	havonta	csoportvezető óvodapedagógusok

Eseményterv szervezési feladatok	havonta	csoportvezető óvodapedagógusok
Tervezési feladatok	2 hetes időszakra tervezve, napi bontásban	csoportvezető óvodapedagógusok
Feljegyzések a csoport életéről	2 hetente	csoportvezető óvodapedagógusok
A gyermek fejlődésének nyomon követő dokumentációja	évi 2 alkalommal (január-június)	csoportvezető óvodapedagógusok
Éves terv	évente	csoportvezető óvodapedagógusok

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésének dokumentációja:

Speciális szakembert igénylő gyermekek dokumentációját a velük foglalkozó gyógypedagógusok kötelesek vezetni, majd az intézmény részére átadni. (Egyéni fejlesztési lap).

5. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait. Nagyon fontos a családok nevelési szokásainak megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az együttműködés folyamatos párbeszédet feltételez.

Az együttműködés során érvényesítjük a családközpontú intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Óvodáinkban körültekintően megszervezzük az együttműködés formáit, mely az információk folyamatos áramoltatását, a szemléletformálást, óvodánk tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit, és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni.

Az együttműködés formái:

- ❖ Befogadás - szükség szerint a szülővel egyeztetve szoktatjuk be a gyermeket
- ❖ Napi kapcsolattartás- szükség szerint, hogy a szülő tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről.
- ❖ Szülői értekezletek - a nevelési év során 2 alkalommal

- ❖ Fogadóórák- ezen tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek egyéni fejlődéséről a nevelési év során 2 alkalommal
- ❖ Nyílt nap/családi nap - évente
- ❖ Szülők bevonásával szervezett rendezvények - mindez a kapcsolaterősítést szolgálja - a szülők is ismerjék meg nevelésünk értékeit.
- ❖ Igény és elégedettség vizsgálatok az intézményi önértékelés keretében
- ❖ Hirdetőtábla
- ❖ Zárt Facebook csoportok
- ❖ Szülői Szervezet - óvodáinkban működő szülői érdekegyeztető, érdekvédelmi fórum.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Kapcsolattartás formái:

- Látogatás
- Tapasztalatcsere
- Tájékoztató
- Továbbképzés
- Egymás rendezvényein való részvétel (meghívás esetén)
- Telefon
- E-mail

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Kapcsolataink:

- Fenntartó
- Egészségügyi szolgáltatók
- Pedagógiai Szakszolgálatok
- Pedagógiai szakmai szolgáltatók
- Gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat, gyámügyi hivatal
- Óvodai szociális segítő szolgáltatás
- Általános iskola

- Gyermekprogramokat kínáló kulturális intézmények, szolgáltatók
- A „Gyermekmosoly Alapítvány”
- Alapfokú Művészeti Iskola
- Civilszervezetek, támogatók

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGKERETE

1. Néphagyomány ápolás, népszokások

Feladatunk:

- ❖ A magyar néphagyományok őrzése
- ❖ A magyar népi kultúra ápolása

Beépítjük a gyermekek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek megőrzésre érdemesek. Az óvodába lépés pillanatától nevelésünk szerves része a hagyományápolás, így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra. Megteremtjük azt a miliót, amelyben a gyermekek is megtalálják a szépséget, örömet és a követendő példát.

Óvodánk természetes közege a hagyomány őrzésének. Pedagógiai Programunk olyan óvodapedagógusokat igényel, akik sok népi játékot, magyar népmesét, népdalt ismernek és szeretnek a gyermekfolklórt. Tudják eredetét, lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit és képesek azonosulni azzal. Jártasak a kézművességben. Igyekezünk lakóhelyünk és környezetünk hagyományaiból meríteni.

A néphagyományőrzés tartalmi

Néphagyományaink tartalma jelenjen meg az egyes tevékenységekben:

- ❖ Verselés, mesélés: magyar népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések.
- ❖ Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc: mondókák, énekes játékok, népdalok, hangszerek népzene.
- ❖ Rajz, festés, mintázás, kézi munka: tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, mézeskalácssütés.
- ❖ A külső világ tevékeny megismertetése: jeles napok, keresztény és nemzeti ünnepek, népi jósok, találós kérdések, népszokások.
- ❖ Mindennapos mozgás: ügyességi és sportjátékok

2. Az óvodánkban megtartott jeles napok, ünnepek

Célunk:

Az óvodai élet mindennapjainak színesítése az ünnepekkel.

A tél jeles napjai:

- ❖ Mikulás
- ❖ Luca nap
- ❖ Karácsony
- ❖ Farsang
- ❖ Téltemetés

A tavasz jeles napjai:

- ❖ Március 15.
- ❖ Víz világnapja
- ❖ Húsvét
- ❖ Anyák napja

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink:

- ❖ Márton nap
- ❖ Gyermeknap
- ❖ Nagycsoportosok búcsúzója
- ❖ A gyermekek születésnapjának megünneplése

Óvodánk rendezvénye:

- ❖ Karácsonyi koncert

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez a gyermekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítjuk a változatos tevékenységeket. A hagyományok ápolása közben történő együtt játszás, munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék- szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a gyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti. Így válik a játék kiemelt jelentőségű az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Célunk:

- ❖ A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése.
- ❖ Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak kibontakoztatása.
- ❖ Az örömteli játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermek személyiségfejlesztésének és képességfejlesztésének megvalósítása.

Feladataink:

- ❖ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása- megfelelő hely, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök, játékszerek.
- ❖ A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban, és a játékba integrált tanulás során.
- ❖ A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, és azok tartalmának és minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- ❖ A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
- ❖ Játéksegítő és játékirányító tevékenységek alkalmazása.

A játék a hatékony személyiségformáló hatása miatt megkülönböztetett helyet kap az óvodai nevelőmunkában. A gyermek játékos tevékenységben dolgozza fel mindazokat a tapasztalatokat, amelyeket a szűkebb és tágabb környezetében szerez.

A játék örömforrás, a gyermek alapvető tevékenységi formája. A játék során a gyermek feloldódik, megszűnnek gátlásai, átadja magát az önfeledt, élményt adó tevékenységnek. Az élmény növeli az aktivitást és kitartást, így a játék, kreativitásukat fejlesztő, és erősítő tevékenységgé válik.

Eközben fejlődnek a gyermek érzékei, mozgása, gondolkodása, beszéde, kapcsolatteremtő képessége. Fejlődik társas viszonya, mert az együttes játékszabályok, a normák betartására készíti őket. Az „én csinálom”, „én egyedül” élmény újabb és újabb helyzetet teremt önmege kipróbálására. A kitartást motiválja a felfedezés öröme, az azonosulási és újra élési szándék, és az átváltozások.

A gyermek a játék minden helyzetében önállóan dönthet, ez a szabadság érzését biztosítja számára.

A játék a legtöbbet mondja el a gyermekről. A játéktevékenység megfigyelése során megismerhetjük problémáit, vágyait, rejtett érzelmeit, szorongásait. Fontos tehát, hogy a gyermek játéka ne szoruljon korlátok közé. Az életre nevelés a játékból indul, a játék segítségével teljeseedik ki.

Az önfeledt játék tudatalatti tartalmakat is képes a felszínre hozni, ezáltal az esetenként szorongást okozó hatásokat kompenzálni. Nevelőértéke meghatározó a személyiségfejlődés folyamatában.

A játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, örömhöz, sikerélményhez jut. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja!

A gyermekek a játék tartalmát a környezetükből szerzett tapasztalatokkal gazdagítják. Lehetővé tesszük, hogy a családban, az óvodában, a természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek a játékban is újra és újra átélhessék, feldolgozhassák.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Megfelelő légkör biztosítása

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközökkel teszik, hol és mennyi ideig játszanak. Mindezekhez igyekszünk megteremteni a feltételeket. A játékos légkört segítjük a sok új ötlettel, a kellő időben adott segítséggel és a megerősítéssel. A csoportban annyi szabályt vezetünk csak be, amely segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

A kreatív légkör segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül, önfeledten tudnak önállóan, vagy társaikkal játszani. Óvodánkban előtérbe helyezzük a szabadjáték érvényesülését, ami a napirendben, időbeosztásban, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik.

Kezdeményezésünkre a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermekek szabadon választhatnak a felkínált szerepek, játékhelyzetek, és társak között.

Az együtt játszás során megteremtjük a kezdeményezett játékhoz szükséges időt, témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Az oldott légkör érdekében tréfás szavakat, humoros kifejezéseket használunk.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, szimbolikus játékokhoz, szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, és a szabályjátékokhoz.

A gyermekek segítségével, vagy önállóan alakítják ki a játékukhoz a megfelelő helyet. Helyet biztosítunk többféle állandó és variálható, illetve elkülönített „kuckónak”.

Óvodánkban jelentős szerepe van az esztétikus, meghitt mesesaroknak, amely egyúttal a dramatizálás és a bábozás helye.

Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek kincses ládája.

Az intellektuális érzelmeket kiváltó séták során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek a „kincseket” őrző sarokban, polcon kapnak helyet.

A rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak állandó helyet biztosítunk. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindegyike játékidőben a gyermekek rendelkezésére állnak.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekszik az udvaron, ezért arra ösztönözzük őket, hogy odakint minél több mozgásos tevékenységet végezzenek. Az óvodapedagógus feladata, hogy segítse az udvari szerepjátékok pl.: népi játékok, mozgásos játékok, közlekedési játékok, ügyességi és sportjátékok kibontakozását.

A játékhoz szükséges idő

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Figyelmet fordítunk rá, hogy **3-4 éves** gyermekeink egyedül, egymás mellett, vagy összevegyülve a lehető legtöbb időt töltsék játékkal.

Az **4-5 éves** gyermekek már összeszokott kisebb csoportokban játszanak. Figyelemmel kísérjük játékukat, és arra törekszünk, hogy csak akkor ajánlunk másik játékot, ha a körülmények miatt szükséges, vagy a játékuk már felbomlóban van.

Az **5-6-7 éves** gyermekeknek biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot, hogy kialakuljon bennük a kitartás képessége.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, azok tartalmának alakítása

Gyakorló játék:

Manipulálás, játékeszközök rakosgatása. Legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait- az „AHÁ” élmény biztosítása, alapot adva a cselekvés többszöri megismétlésére. Ezek a tevékenységek jól fejlesztik a szem – kéz koordinációt, kezesség- szemesség kialakulását, hatnak a laterális dominancia kialakulására. A gyermek halandzsázása: a többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Gyakorló játék lehetősége az udvaron: a homok, víz, kavics és olyan kisebb- nagyobb tárgy, amelyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat. Az óvodapedagógus segítse a gyermek játékát tovább fejlődni.

Szerepjáték:

Az óvodapedagógus szervezzon és vállaljon szerepeket, hogy a különböző szerepek megformálása minta legyen a közös cselekvésekhez. Szükséges a feltételek biztosítása a szerepjátékban, A gyermekek szerepvállalását indirekt módon segítse az óvodapedagógus, hogy a „mintha” helyzetek minél gyakrabban megjelenhessenek.

Dramatikus játék, bábozás:

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény az alapja. A mesék megelevenítésében legyen résztvevő az óvodapedagógus, adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeletbeli képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A **bábozás** először az óvodapedagógus előadásával jelenjen meg. Legyen a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ezt a bábót is helyezzék a többi közé, hogy a gyermekek játszhasanak vele, tapogathassák, megszeretgethessék.

Konstruktív játék:

A gyermek minél gyakrabban élje át az „én készítettem” alkotás örömét, mely eredményezheti a sokféle formájú játékelemből kialakított forma – szín- térváriált gazdagságot. A konstruktív játékhoz kapcsolva jelenjen meg a **barkácsolás**.

Szabályjáték:

Biztosítsunk olyan nyugalmas udvarrészt, ahol szabadon kezdeményezhetik az egyszerű szabályokhoz kötött népi játékokat, énekes játékokat, ügyességi játékokat.

Az óvodapedagógus ajánlja meg **szabályjátékot**, amelyet a gyermekek könnyen betarthat és szívesen, önállóan is kezdeményezhetnek.

Kreativitást segítő játékeszközök

A játékhoz olyan eszközöket biztosítunk, amik ízlésesek, praktikusak, sokféle játékfajta ösztönöznek, ötletesek, elindítják a gyermeki fantáziát.

A **3-4 éves** gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, másodsorban szerepjátékokhoz, harmadsorban kellékek, hangszerek az esztétikai neveléshez.

A **4-5-6-7 éves** gyermekeknek már bővíthetjük az eszközválasztékát, elsődlegesen szimbolikus játékokhoz kapcsolódó félkész játékokkal, kellékekkel, valamint értelem- és képességfejlesztő játékokkal. A gyermekek egyedül játszanak, vagy az óvodapedagógus mikrocsoportokban játszik velük.

Ha az időjárás megengedi, az udvaron barkácsolhatnak, rajzolhatnak, festhetnek.

Játéksegítő módszereink

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezzük, hogy gyermekeink problémamegoldóak, követjük, szemléljük a játékot, és hagyjuk a gyermekeket cselekedni. Ha szükséges, kezdeményezzük a játékot és modellnyújtó játszótársakként támogatunk, engedünk és elfogadunk. Segítünk a játékban azoknak, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Ha a gyermekek durvák egymáshoz vagy veszélyeztetik egymás testi épségét, akkor beavatkozunk a játékba.

Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítjuk, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat. A játék stimulálása érdekében problémát vetünk fel, választásra ösztönzünk, ötletek kidolgozására serkentünk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában részt venni.
- ❖ Játékukban dominánsan jelentkezik a szerep és szimbolikus játék.
- ❖ Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- ❖ Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- ❖ Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.
- ❖ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- ❖ Interakciójuk gazdag, kulturált, érthető.
- ❖ A játékeszközökre vigyáznak.

Játék- és tanulási tevékenység

A játék és a tanulás összekapcsolódik az óvodában, mivel a gyermek, játék közben észrevétlenül tanul.

Játékban a motoros, szociális és verbális tanulás komplex formában jelentkezik, a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogatja. Tevékenység közben rengeteg tapasztalatot szerez a tárgyi világról és az emberi viszonyokról.

Az önfeledt játék kommunikációra ösztönzi. Ezáltal gyarapodik szókincse, tökéletesedik beszédtechnikája.

Játék közben egyszerre több érzékszervvel vesz részt a tapasztalatszerzésben. Ezért a játékot a tanulás „legfontosabb”, de nem kizárólagos színterének tekintjük.

A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. A hatékonyságot egyértelműen meghatározza a gyermek motiváltsága, belső késztetése. A spontán tanulás erre épül, - de direkt eszközökkel, ez által önkéntelen odafigyeltetésre készíthető a gyermek.

Az óvoda felső szakaszában a jól időzített, életkori sajátosságokat figyelembe vevő, játékos szituációk teremtése kedvezően befolyásolhatja az óvodáskorú gyerekek tudás iránti vágyának felkeltését.

Az iskolai tanuláshoz való pozitív viszony kialakulásában nagy jelentőséggel bír a társaktól, nevelőktől elcsatolt tanulási technikák elsajátítása. Ezáltal tökéletesedik a gyermek megfigyelőképessége, munkaalkalmassága, önállósága, kitartása, problémamegoldó gondolkodása, együttműködési készsége. A sikerélmény erősíti önbizalmát és bátorságot ad neki a nehezebb feladatok megoldásához.

Az óvodában csak kölcsönös viszonyban képzelhető el a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított tanulás.

A tanulásnak és az értelmi fejlesztésnek is alapja a gyermeki kíváncsiság, melyet tevékenységekben gyakorolva újabb és újabb tapasztalatokat, élményeket, ismereteket gyűjtve felhasználhatunk a gyermeki képességek fejlesztésére.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésben sajátít el. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, valamint értelmi képességeinek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) különböző élethelyzetekben gyakorolható. A képességek fejlesztése akkor lehet hatékony, ha egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel végezzük.

A program keretjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényéhez, egyéniségéhez, teherbírásához, képességeihez és a nevelő beállítódásához igazodó tanulási keret megválasztását is.

A tanulás a nevelés egészen belül egyénenként, osztatlan csoportokban, kötött és kötetlen tevékenységek, kezdeményezések, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában egyaránt megvalósítható.

A módszerek megválasztása a nevelő kompetenciájába tartozik, néhány rendező elv megfogalmazása mellett.

Ilyen:

- A szemléletesség, fokozatosság, folyamatosság elve,
- A kreativitás erősítése
- Meglévő képességből kell kiindulni, és a hiányos képességet kell támogatni

Cél: Az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, magatartásformálás. Olyan képességek kimunkálása, amelyre a későbbi életszakaszban az iskola építeni tud.

2. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Célunk:

- ❖ A gyermekek érzelmi, esztétikai, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése.
- ❖ Pozitív személyiségjegyek megalapozása a meseélményekkel.
- ❖ A mesék mágikussága, a csodás meseélmények, a versek rímeinek csengése, zeneisége, valamint a mesék feldolgozása során irodalmi élmény nyújtása.

Feladataink:

- ❖ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- ❖ Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.
- ❖ A mese által feltárni a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást, megoldást kínál.

A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese- képi és konkrét formában, a bábozás és a dramatizálás eszközeivel is- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világlegfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Feltételek megteremtése

Óvodánkban az 5-10 napos meseciklus első szakaszában mesélünk, második szakaszában feldolgozzuk a mesét. Ettől lehetőség van eltérni, ha környezet projekt megvalósítás, ünnepek előtti előkészület, ráhangolódás folyik, illetve a nyári időszakban, amikor a már ismert mesék ismétlése, felelevenítése, kívánság alapján történő mesélés is megvalósul. A mesefeldolgozást vegyes csoportban október 1-től alkalmazzuk.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A meséléshez és versmondáshoz nyugalomra és viszonylagos csendre van szükség, melyhez meg kell teremteni a miliőt. A tervezett mesét kötött, frontális formában valósítjuk meg.

Csoportszinten ki kell alakítani a mesélés szokásait, rítusait, ez segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására. Történhet ez zenei szignállal, mesepárnák előkészítésével, gyertyagyújtással, furulyaszóval, varázslattal stb.

Csak akkor kezdjük el a mesét, amikor már minden gyermek elhelyezkedett.

A mesélés módja óvodánkban:

Első héten, vagy szakaszban:

- Az óvodapedagógus mesélése eszköz nélkül (legalább 4 alkalommal).

Második héten, vagy szakaszban:

- Mesefeldolgozás -a csoport fejlettségi szintjének megfelelő játékok, drámapedagógiai módszerek segítségével
- Az óvodapedagógus előadása 1-2 bábbal -pozitív- negatív hős megjelenítésével.
- A mese megelevenítése paraván mögötti bábozással.
- A gyermekek a mese párbeszéd részleteibe bekapcsolódnak, és együtt mondjuk interaktív módon, és mozgással is próbáljuk kifejezni a mondanivalót.
- A mese szereplőit kiválasztjuk és egy köztük lévő párbeszédet játszunk el.
- Közös előadjuk a mesét úgy, hogy minden gyermek azt a szerepet kapja, ami, vagy aki szeretne lenni.
- Alvás előtt felolvassuk a mesét, hogy az eredeti irodalmi szövegét is hallják a gyermekek.

A verselés módja, menete:

A gyermekek ismételgessék az előző években tanult verseket.

Az új vers bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez.

- ❖ A **3-4 évesek**nek rövid 4 soros,
- ❖ **4-5 évesek**nek 4-8 soros,
- ❖ **5-6-7 évesek**nek 4-8, maximum 12 soros verset választunk.

A gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve tanítjuk a verset.

A vers bemutatása frontálisan történjen, csendben, nyugodt körülmények között.

A vers tanítását kisebb csoportokban és a gyakorlását egyénileg folytassa az óvodapedagógus.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Feladatunk a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása. Meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. A 3-7 éves gyermek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit, továbbá a klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokat, valamint más népek, nemzetiségek meséit a következő szempontok szerint válogatjuk:

A **3-4 évesek** versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, melyek cselekménye egyszerű, érthető, és ritmikus ismétlődések vannak benne, rövid állatmesék, láncmesék.

A **4-5 évesek** meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus, realiztikus mesék.

Itt már helyet kapnak a mai írók modern meséi, és a klasszikusok is. Ebben a korban a tervezett mondókázás anyagát a népi mondókák, névcúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják. Szerepelnek vidám, humoros versek, és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az **5-6-7 éves** kor a mesehallgatás igazi ideje. A gyermekek mesetárába az állatmesék és a cselekményesebb népmeséken kívül már beépülnek a novellisztikus, realiztikus meséken át a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék. A gyermekek versanyaga gazdagodik a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismernek olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Lírai verseket is bátran tervezünk, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét, kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék megerősítik a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét, a néphagyomány ápolást.

A személyiség- és képességfejlesztés lehetőségei a verselés, mesélés alkalmán

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a mondókák, dúdoló, versek. Ezzel megalapozzuk a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak, közben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermek első igazi versélménye a saját jeléhez kapcsolódó mondóka és az ölbéli játékok. Minél több lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. Sokszor ismételünk együtt állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk gyermekeinket a mese figyelmes végig hallgatására. A gyermekek a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. A gyermekek bevonásával megjelenítjük az egyszerű mesét. A gyermekek rövid, improvizált jelenetek bemutatásával ismerik meg a bábokat. Párbeszéd formájában előadott, rövid ötletes jeleneteket mutatunk be. A bábok számát fokozatosan növeljük.

A dramatikus játékokhoz csak olyan kellékeket használunk, amelyek elősegítik a képzeleti dolgok előhívását, és a meséhez való erős kötődés kialakulását.

Az új versek bemutatása a gyermekek élményeihez kapcsolódik. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta kiejtésére és az értelemeszerű hangsúlyra. A gyermekek a hallott egyszerű mesét önállóan bábozhatják, dramatizálhatják. Folytatásos mesét főképp a délutáni pihenés alatt olvasunk a gyermekeknek.

A gyermekek megpróbálják a mese önálló befejezését, új mesét találhatnak ki.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A nyelvi képesség fejlesztésnek leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás, és a dramatikus játékok. Ezen keresztül sajátítják el a gyermekek a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást, és a tiszta, nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán-és mássalhangzók helyes kiejtése, a megfelelő artikuláció, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a meséből, versekből sok új fogalmat ismernek meg. A bábjáték, dramatikus játék a szabad önkifejezésüket bontakoztatja ki. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- ❖ Várják a mesehallgatást és igénylik azt.
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a saját maguk szórakoztatására.
- ❖ Ismerik a meséhez tartozó hívóképeket
- ❖ Aktívan, cselekvően részt vesznek a mesefeldolgozásban.
- ❖ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, és azt mozgással kifejezni, megjeleníteni.
- ❖ Egyénenként vállalkoznak a mesék, versek és mondókák elmondására.

3. Ének, zene, népi játék, tánc

Óvodánkban a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk:

- ❖ A közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- ❖ A gyermekek minél több zenei élményhez juttatása az óvodában.
- ❖ A zene szeretetének és művelésének megalapozása.

Feladataink:

- ❖ Az énekes népi játékok és az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő igényesen válogatott művészeti alkotások segítségével a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának fejlesztése.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, tánccal és zenei képességfejlesztő játékokkal.

A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak, és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Az óvodai nevelés során a gyermekekkel olyan ölbeli játékot, mondókát, énekes játékot játszunk és ismertetünk meg, amelyeket a felnőttel közösen játszhatnak. Ezek között van az arc- kéz- ujj- és lovagoltató játék.

A szeretet-kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egyik fontos láncszeme a testi kontaktussal, szemkontaktussal összekapcsolt zenei élmény.

A **3-4 évesek** egyszerű, 4-5 hangból álló énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszhatók. A gyermekekkel az ünnepek köszöntésére egy-két komponált dalt tanítunk meg.

A **4-5 éves** gyermekek mondókát tanulnak, és igény szerint játszunk velük ölbeli játékot. Megismerik a csigavonal, hullámvonal szerepcserére épülő játékokat. Az alkalmi dalokat úgy választjuk ki, hogy azokhoz apró utánozó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

Az **5-6-7 éves** gyermekeket ösztönözzük arra, hogy játszanak minél több ölbeli játékot a kisebbekkel.

A döntés egyik játékos lehetősége a kiolvasó, melyet különböző játékhelyzetekben alkalmazzanak a gyermekek.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtünk, melyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, hallgatunk, megjelennek zenei anyagunkban a rokon- és más népek dalai is, valamint a magyar komponált műzene, altatódalok és klasszikus műzene is.

A tánc anyagát elsősorban az énekes népi játékok alkotják (sorgyapodó, kapus, páros, párválasztós). Egyszerű táncmozdulatok elsajátítását ösztönözzük: forgás, sarokemelés, sarokkoppantás.

3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes zenei tartalmak biztosítása

A **3-4 éves** gyermekek megtanulnak 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 8-10 énekes játékot. A mondókák, dalok 2/4 üteműek, melyekben a negyed és nyolcad ritmus változik. A gyermekek jóízű játékok közben közvetve megismerik a zenei alapfogalmakat. Tudnak halkabban és hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Megfigyelik a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Különböző mozdulatokkal érzékelik az egyenletes löktetést. Énekelgessük a gyermekek nevét, csalogassuk őket énekelgetve a közös játékba, táncba, tevékenységbe.

A **4-5 éves** gyermekek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat énekelnek. Megtanulnak 4-5 új mondókát, 10-12 új gyermekdalt. A dalok 2/4 üteműek és a negyed, nyolcad ritmusképpen túl már a szinkópa is megjelenhet. A körjátékok között már megjelennek a szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékot. A gyermekek énekeljenek egyénileg, kisebb csoportokban, halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. Kérdés-felelet játékot játszanak változatos szövegekkel és ritmussal.

Érezzék az egyenletes löktetést, a motívumok hangsúlyát, és a mondókák, dalok ritmusát.

Az **5-6-7 éves** gyermekek 4-7 új mondókát, 12-15 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt tanulnak meg. Olyan dalokat válogatunk, melyekben már szünet és szinkópa is előfordul. Az 5-6-7 éves óvodások szabálytartó képessége már megengedi a bonyolultabb játékokat is (pl.: párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékok). Ezeket a játékokat már a korosztály néptáncának is tekinthetjük. Az énekes játékok mozgásanyagát egyszerű táncos lépésekkel variáljuk, és ezt a gyermekek a felnőtt minta utánzásával tudják követni. A gyermekek tiszta éneklését minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük elő.

A hallásfejlesztést segítő zenei fogalom párokat kapcsoljuk össze hangszínelismeréssel, tempóváltoztatással, vagy dallambújtatással. A ritmusfejlesztés eredményeképp a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes löktetést és a dalok ritmusát. Fejlesztjük a gyermekek zenei alkotóképességét, és lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen megoldjanak.

Óvodánkban a zenei élmény mindennapos lehetőség, és sokféle tevékenységhez kapcsolódik.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű egyaránt. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezzük meg, lehetőleg várakozási idő nélkül. Minden csoportban alakuljon ki szokásrendszer a gyermekek bevonására a zenei képességfejlesztő játékokba. Ezzel a formával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni.

A kötött jellegű szervezett énekes játékokat lehetőség szerint megtarthatjuk az udvaron is. A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsoljuk.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti meg a nyelv kifejező erejét, szépségét.

A sokféle énekes játék bővíti a gyermekek szókincsét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékot.
- ❖ A gyermekek néhány dalt egyedül is tudnak énekelni.
- ❖ Élvezettel hallgatják a zenét.
- ❖ Meg tudják különböztetni a zenei fogalompárokat.
- ❖ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- ❖ Szeretnek dúdolgatni, énekelgetni.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az ábrázolás különböző fajtái: a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk:

- ❖ A gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- ❖ Igény kialakítása az alkotásra, a környezet esztétikus alakítására, esztétikus élmények befogadására.
- ❖ Műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való megismerkedésre.
- ❖ A gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagítása, szép iránti nyitottságuk, esztétikai érzékenységük alakítása.

Feladataink:

- ❖ A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése.
- ❖ Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka technikai alapelemeivel és eljárásaival.

- ❖ A tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- ❖ A tehetségek felismerése és támogatása.

A tevékenységek a képalakítás, a plasztika és az építés köré rendelhetők. Ezek ne különüljenek el élesen egymástól. Maga a tevékenység és ennek öröme, a fontos.

Az óvodába kerülő **3-4 éves** gyermekeknek tegyük lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek meg az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival. Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység, igényesség kialakítása. Észre vetjük és együttesen gyönyörködünk a saját és mások alkotásaiban.

Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit.

Nincs tervezett téma a szándéktalan firka időszakában.

A **képalakítás** jelenjen meg zsírkrétával, festéssel, papírragasztással, nyomattal, nyomokkal a homokban, agyagba.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a **plasztikai alakításban**.

A gyermekek ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát: nyomkodás, gömbölyítés, simítás, sodrás, mélyítés.

A gyermekeknek igény szerint biztosítjuk a gyurmázás, lisztgyurmázás lehetőségét.

A **3-4 éves** gyermekeket megismertetjük az **építés** során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Örüljenek a létrehozott eredményeiknek, alkotásaiknak, munkáiknak.

Bővítjük a **4-5 éves** gyermekek alkotó-alakító tevékenységét. A megjelenő szándékos **képalakító** tevékenységet segítjük az élményeikhez kapcsolódó témákkal, technikákkal. Megjelenik az ember, környezet, tárgyak ábrázolása saját elképzeléseik alapján. A rajzok finomabb kidolgozásához vékony ceruzát, zsírkrétát, filctollat, különböző vastagságú ecseteket használnak.

Képeket alakítanak különböző anyagokból.

Plasztikai munkájuk során képesek a formák tagolására. Játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készítenek. Különböző formájú termékeket használnak a plasztikus formák létrehozásához.

Az **építés** során saját elképzelésük szerint alakítják a teret, ehhez a terem berendezési tárgyait, eszközeit használhatják. A gyermekek segítenek az eszközök előkészítésében és elrakásában.

Az **5-6-7 évesek** alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, plasztikai és környezetalakítás alakítását.

Képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciókat.

Saját élményeken alapuló témákban megjelennek a mesék, versek, ünnepek eseményábrázolásai. Egyéni módon jelenítik meg a formákat, minél eredetibb megoldásokat és színeket használnak.

Plasztikai munkájuk során megjelenhet a közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, élethelyzet.

Megismerik a nagyobb gyerekek a varrás-öltögetés elemeit.

Ezen technikák segítségével képeket alakítanak, ajándékokat készítenek. Az ajándékokat elsősorban ünnepekhez kötötten készítik szüleiknek, de gondolnak a legkisebbekre is. Segítjük a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. A szülők segítségével gyűjtjük az alkotó-alakító munkájukhoz szükséges anyagokat.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy az **építés** során, nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze formákat, a drámajátékhoz egyszerű díszletet készíthetnek.

Szükség esetén segítséggel készítsenek elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez. Biztosítjuk a több napon át tartó építés, alkotás lehetőségét.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az esztétikus tárgyi környezet biztosítása mellett kialakítjuk a megfelelő helyet az ábrázoló tevékenységekre, melyekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosítunk. Maga a tevékenység jelentsen örömforrást, valamint alakítsa ki a gyermek igényét az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A munkaasztalt úgy helyezzük el, hogy maximum 6 kisgyermek kényelmesen elférjen körülötte. A közelben lévő polcokon található a különféle alkotóeszközök, ezekhez mindenkor biztosítjuk a szabad hozzáférést, szem előtt tartva a technikák biztonságos alkalmazását. Az alkotáshoz szükség van megfelelő méretű, minőségű eszközökre, ezek beszerzése, pótlása folyamatos. Biztonságos kezelésük érdekében egyenként megismertetjük a gyerekeket az eszközök helyes használatával. A minigalériában a gyermek alkotásait kitesszük, majd közösen gyönyörködünk benne. Az alkotások megtekintésére közösségi rendezvényeinken lehetőséget biztosítunk.

Minden nap lehetőséget biztosítunk a rajzolásra, gyurmázásra, építésre.

Ha a tevékenység megszakad lehetőséget kapnak a gyerekek a folytatásra, befejezésre. Figyelembe véve a gyermekek alkotó kedvét, a nap folyamán lehetőség szerint időt biztosítunk a szabad önkifejezésre.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban jelen vannak, beépülnek. Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín

képzeinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Egy héten egyszer tudatosan irányított mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenységeket szervezünk.

Az ajánlott téma különböző technikával történő megvalósítása differenciáltan, a gyermekek sajátosságait, képességeit figyelembe véve valósuljon meg. Feladatunk megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén

- ❖ Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ❖ Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ❖ A gyermekek tudnak örülni a saját és a közösen elkészített kompozícióknak.
- ❖ Változatos vizuális technikákat alkalmaznak.
- ❖ Az alkotáshoz szükséges eszközök helyes használatát ismerik (ceruza, ecset, olló, szövőkeret, körmöcske)
- ❖ Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- ❖ Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- ❖ Rácsodálkoznak a látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- ❖ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- ❖ spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- ❖ irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- ❖ szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-,

helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Intézményünkben az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan megjelennek az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek óvodai életünk egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő, a tágas udvar adta lehetőségek kihasználására.

A mindennapos mozgásfejlesztés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A gimnasztika anyaga főleg törzsgyakorlatokból áll, mert ezek a helyes testtartás kialakulását segítik elő. A játékokat a foglalkozásokhoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva választjuk ki.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Célunk:

- ❖ A gyermekek természetes, harmonikus, testi-lelki képességeinek fejlesztése játékos formában.
- ❖ Összerendezett, fegyelmezett, nagy- és finommozgások, és az egyensúlyérzék kialakítása, pszichomotoros képességek fejlesztése.
- ❖ A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, társakra figyelésének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- ❖ A különböző mozgásokon keresztül az agyi funkciók serkentése, valamint a gyermeki szervezet növekedésének, teherbíró-, erő- és álló képességének, és az egyes szervek teljesítő képességének fejlesztése.
- ❖ A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- ❖ A testséma, testtérkép kialakítása játékos módon.
- ❖ A téri tájékozódás, helyzetfelismerés, döntés, az alkalmazkodóképesség kialakítása.

Feladataink:

- ❖ A gyermekek mozgásszükségletének kialakítása érdekében a spontán, - a szabad játék kereteiben végzett - mozgásos tevékenységeket kiegészítése irányított mozgásos tevékenységekkel.
- ❖ Napi rendszerességgel egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok biztosítása.
- ❖ Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok szervezése.
- ❖ A mozgásnak, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, zenével és zene nélkül, spontán vagy szervezett formában történő biztosítása az óvodai nevelés minden napján.
- ❖ Az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani a napi rendszeres mozgásra.
- ❖ A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is.
- ❖ A pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- ❖ Differenciált feladatadással lehetőségek teremtése arra, hogy az adott gyakorlatokat a gyermekek saját képességeiknek megfelelően hajtsák végre.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- ❖ A tervezett tevékenység legnagyobb részét a mozgásos játék képezi.

3-4 évesek

Kiemelt feladatunk, a nagymozgások fejlesztése. A járásgyakorlatok fokozatosan megjelennek a tevékenységekben zenével vagy zene nélkül. Megismertetjük a gyermekeket különféle futás-, ugrás-, dobás-, labda-, és támaszgyakorlatokkal. Megjelennek a talajtorna elemei és az egyensúlyozó játékok.

Mivel a kicsik utánzó mozgásokat végeznek, nagyon fontos, hogy az óvodapedagógus bemutassa a gyakorlatokat.

4-5 évesek

Kiemelt feladatunk a testséma fejlesztése, a test részletes megismerése, a testrészek megnevezése. A 3-4 éves korban elsajátított alapgyakorlatokat fokozatosan nehezítjük. A talajtorna anyagaként megjelenik a guruló átfordulás és a kézenállás előgyakorlata, „a csikórugdálózás”. Kiemelt szerepet kapnak az egyensúlyérzékelést, a szem – kéz, szem - láb koordinációt és téri érzékelést igénylő feladatok. Fokozottan figyelünk az „oldalíság” kialakítására. Ezt segítheti a jobb csuklón a karkötőhasználat.

5-6-7 évesek

Hangsúlyt kap a finommotorika fejlesztése (könnyű kézi szerekkel), és a szabályjáték alkalmazása (sorverseny, váltóverseny, versenyfutás).

A mozgásanyag bővül egy- és kétkezes alsó- és felsődobással, célba dobással, labdavezetéssel és labdapattogatással, kooperatív mozgásos játékokkal (párban és kisebb csoportokban). A támaszgyakorlatok bővülnek pók-, rákjárással, talicskázással. A talajtorna új elemei a guruló átfordulás, a test hossz tengelye körüli gurulás, a kézállás előgyakorlata.

A különböző szervezési formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében

Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék, valamint a séták során. Lehetőséget biztosítunk az óvoda udvarán vagy annak környékén a mindennapi testedzéshez: a kocogásra és futásra. Mindennapos edzést rossz idő esetén a csoportszobában vagy a tornaszobában tartjuk.

A frontális mozgás tevékenységet heti egy alkalommal szervezzük meg. („Nagytorna”)

Szabadban szervezett énekes játékokkal is szolgáljuk a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését.

Teret adunk a spontán megjelenő mozgásos tevékenységeknek, biztosítjuk az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ A gyermekek szeretnek mozogni, mozgásos tevékenységekben kitartóak.
- ❖ Betartják a szabályokat a különböző mozgásos játékokban.
- ❖ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- ❖ Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- ❖ Képesek babzsákkal a fejükön egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- ❖ Tudnak helyben labdát pattogtatni.
- ❖ Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- ❖ Célba dobhatnak egykezes felső dobással.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermekek, miközben felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.

Célunk:

- ❖ A gyermekeknek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.
- ❖ A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti –emberi - tárgyi világ értékei iránt.
- ❖ Tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- ❖ A környezet megismerése közben matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek gyűjtése, ezen ismeretek alkalmazása tevékenységeikben. Ismerjék fel a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-sík és mennyiségsszemléletük.

Feladataink:

- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása. A helyi környezeti értékek hangsúlyozása: a hazai táj, az ott élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élménye, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme.

- ❖ A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során. Kapjon lehetőséget a gyermek önálló véleményalkotására, a döntési képességeinek fejlődésére a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- ❖ Elegendő alkalom, idő, hely, eszközök biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- ❖ A tevékenység spontán és szervezett formáinak biztosítása.
- ❖ Az óvodapedagógus a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A **3-4 éves** gyermekek elsősorban az óvodával és az ott dolgozó felnőttekkel ismerkedjenek meg. Az első és legfontosabb, hogy a biztonságérzetük kialakuljon és megszeressék az óvodát. Ezután arra törekszünk, hogy az óvoda közvetlen környezetével ismerkedjenek és csoporttársaikkal is közelebbi kapcsolatba kerüljenek. Kapjanak sok biztatást, és törekedjünk arra, hogy érzékeljék környezetük esztétikumát, színvilágát, a formákat, a jelenségeket. Beszélgessünk velük családjukról. Biztosan és pontosan azonosítsák a megismert testrészeket azok nevével. Figyeljék meg az évszakok változásait (színeket, időjárást, növényeket). Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, évszakokra jellemző képeket. Ismerjék meg a fontosabb üzleteket, amelyek közel vannak az óvodához. Természetes környezetben figyeljék folyamatosan a ház körül élő állatokat a kiskertek növényeit, virágait. Megfigyeléseik során végezzenek összehasonlítást a környezetben látható formákról, nagyságbeli és mennyiségi jellemzőkről.

A **4-5 éves** gyermekek élményszerző, tapasztalatszerző sétáikat már az óvoda közvetlen környezetében, a településen és annak közelében teszik. A megfigyeléseik, a gyűjtőmunkák differenciáltabbak és gazdagabbak. Tudjanak gyönyörködni az évszakok szépségében, a növényekben.

Keressenek összefüggéseket az időjárás és a természet változásai között, az emberi tevékenységek és a természet között. Rügyeztessenek, csíráztassanak, ültessenek, hajtassanak különböző növényeket (aranyvessző, búza, bab).

Mutatkozzanak be. Beszéljenek családjukról. Ismerjék fel és nevezzék meg a testrészeiket és érzékszerveiket.

Nézzenek meg egy-két középületet. Ismerjék meg és gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, az egyes személy-és teherszállító eszközöket.

Télen gondoskodnak az állatokról lehetőségeik szerint az óvoda környezetében (madáretető kihelyezése). Egy közeli családi házban megfigyelik a háziállatokat (baromfiudvar, ól, istálló). Dia és videó filmről megismernek néhány vadállatot.

Saját tárgyakat válogatnak, meghatározott szempontok és ismert tulajdonságaik szerint. Tárgyakat mérnek össze hosszúságuk, tömegük szerint. Mennyiségeket hasonlítanak össze

összkép alapján. Megszámlálják a halmazok elemeit 6-os számkörben. Felfedezik környezetükben a sík-és mértani formákat.

Megismerkednek az irányokkal és a névutók helyes használatával.

Az **5-6-7 évesek** a természet adta lehetőségeken belül hasonlítsanak össze mennyiségeket, térbeli kiterjedéseket, formákat.

Összehasonlítsanak, szétválogatnak tárgyakat, személyeket, halmazokat, különböző tulajdonságaik szerint. Hosszmértékük, tömegük, űrtartalmuk, darabszámuk, vastagságuk szerint mérnek össze különböző tárgyakat. A 10-es számkörben számlálnak, párosítanak. Sorszámok szerint sorba rendeznek. Megnevezik, felfedezik környezetükben a sík- tér- és mértani formákat, meg tanulnak tájékozódni síkban és térben egyaránt. Szóban is ki tudják fejezni a matematikai jellegű helyzeteket, mások megállapításainak igazságát, az összefüggéseket, képessé válnak megítélni.

Lehetőségeink szerint a gyermekek a séták során folyamatosan megfigyelhetik az évszakok változásait. Az őszi színrnyalatait, a tél szépségét, az ébredő természetet.

Felhívjuk figyelmüket, hogy ügyeljenek környezetük tisztaságára! Megfigyeléssel tapasztalják meg, hogy a hulladék és a szennyezett levegő milyen károkat okoz a környezetben az elültetett növényekben.

Sétáink során mezei virágokat, gyógy-és vadon élő növényeket ismertetünk meg a gyermekekkel. Egyszerű kísérleteket végzünk levegővel, növényekkel. Ellátogatunk velük egy-két munkahelyre, hogy ismerjék meg a felnőttek munkáját. Az ismereteket komplex módon, minél több érzékszerv és nevelési terület bevonásával tapasztalati úton közvetítjük.

Ellátogatunk középületekbe: iskolába, társóvodába, kastélymúzeumba, kiállításra, színházba, kulturális központba, zöldségboltba.

A közlekedési eszközöket rendszerezve is megismerik: vízi, légi, szárazföldi.

A háziállatokat már úgy figyelik meg, hogy: hol élnek, milyen a környezetük, életmódjuk.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A tervezett tevékenységeket kötetlen formában a közvetlen tapasztalat és élményszerző séták során valósítjuk meg. Az óvodapedagógus hetente egy természeti-emberi-tárgyi környezeti téma megfigyelését tervezi.

Kirándulások alkalmával megismertetjük gyermekeinket hazánk élővilágával, természeti értékeivel, a szabadidő eltöltésének hasznos módjával.

A csoportok választanak egy olyan közeli helyet (park, kert), ahol lehetőség van a folyamatos megfigyelésre is.

A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermekek és óvodapedagógusaink személyes beszélgetéseire. A gyermekek kérdéseire a koruknak megfelelő, személyre szóló választ adunk. A személyes beszélgetések során bővül a gyermekek szókincse, nyelvi kifejezőkészségük fejlődik. A valós élethelyzetekben felfedezik magukat, felszólítás nélkül

tudnak köszönni, bemutatkoznak, megszólítanak, véleményt nyilvánítanak, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni. Türelemmel várják ki a másik mondanivalóját. Folyamatosan beszélnek élményükről, egyszerűen, érthetően fejezik ki érzéseiket, gondolataikat, kívánságaikat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek be tudnak mutatkozni, tudják szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét és tudják lakcímüket.
- ❖ Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben.
- ❖ Felismerik a napszakokat.
- ❖ Tudják óvodájuk nevét.
- ❖ Ismerik a közvetlen környezetükben lévő nevezetességeket.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezetük növényeit és azok gondozását.
- ❖ Ismerik és gyakorolják az elemi közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, ismerik a közlekedésben rejlő veszélyeket.
- ❖ A tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig.
- ❖ Össze tudnak hasonlítani mennyiség, nagyság, szín, forma szerint.
- ❖ Meg tudják különböztetni a jobb és bal irányt.
- ❖ Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.
- ❖ Ismerik és helyesen alkalmazzák a névutókat (alá, fölé, közé, mögé).
- ❖ Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység:

- ❖ az önkiszolgálás,
- ❖ a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek,
- ❖ a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése,
- ❖ az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

Célunk:

- ❖ A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- ❖ A gyermekek együttműködésének, szervező képességének, alkalmazkodó készségének fejlesztése.

Feladataink:

- ❖ A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- ❖ A munkaeszközök használatának megtanítása.

A gyermek munka jellegű tevékenységének sajátosságai:

- ❖ örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- ❖ a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és
- ❖ a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Óvodásaink munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki és tartalmaz játékos elemeket. Elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Az önként vállalt feladatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végeznek munka jellegű tevékenységeket. Mindegyik munkafajtánál mintát adunk az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.

Értékeléseink buzdítóak, megerősítőek, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

Minden korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, a környezet gondozása.

A 3-4 éves gyermekek az óvodapedagógusokat és a dajka néniket figyelve vesznek részt a növények gondozásában, segítenek a falevelek elhordásában. Tavaszt várva segédkeznek a rügyeztetés, a csíráztatás előkészítésében. A legkisebb óvodásainkat bevonjuk az alkalmoszerű

munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő is. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek: játékok elrakása, segédkezés a terem díszítésében.

A **4-5 éves** gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka. Ezt akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek már készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.

Alkalmoszerű ismétlődő munka a játékok helyrerakása, a csoportszoba átrendezése, a tevékenységhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. E munkákat a gyermekek közösen végezzék, az óvodapedagógusok átgondolt és konstruktív vezetésével. Előre megtervezzük az egyéni megbízások lehetőségeit: információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözésben, ajándékkészítés a kicsiknek, a jeles napok előkészítése stb. A lehetőségeknek megfelelően megtervezzük a gyermekekkel való növénygondozását. Lehetőség szerint közreműködnek az óvoda udvarának tisztán tartásában, avargyűjtésben, fűgeregélyezésben, hólapátolásban, járdaseprésben.

A gyermekek segítségével madáretetőt és madáreleséget készítenek.

Az **5-6-7 éves** gyermekek önállóan végzik a naposi munkát.

Közösen döntenek el a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan előkészítik a terítéket, az evőeszközöket. Étkezés után a szokásrendszernek megfelelően mindent a helyére tesznek.

Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végzik, soha nem kényszerítjük őket. A gyakori dicséret, elismerés ösztönzi őket, hogy szívesen vegyenek részt a munkában. Önállóan végeznek környezetszépítő munkát, egyszerű javításokat. Sütés nélküli édességeket és vitaminsalátát készítenek.

A növények, és termések gyűjtésébe megpróbáljuk bevonni a csoport minden tagját.

Rügyeztetnek, különféle magvakat és hagymás növényeket csíráztatnak és hajtatnak (tulipán, nárcisz).

Ügyelünk arra, hogy amit munkavégzésnél elkezdtek fejezzék be. Felszólítás nélkül is segítsenek rászoruló társaiknak, ha szükség van rá. Törekszünk rá, hogy örömeiket leljék a közösen végzett munkában, és erősítse társas kapcsolataikat. Az elvégzendő munkát osszák meg egymás között, ki-ki képességeinek megfelelő feladatot vállaljon. Munkavégzés folyamán legyenek büszkék saját és társaik teljesítményére.

Társaikért végzett munkáját vegyék észre, és becsülik meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- ❖ Örömet szerez nekik, ha kötelességüket teljesítik.
- ❖ Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.
- ❖ Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások teljesítésére.
- ❖ Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- ❖ Szeretnek megkezelést készíteni a kicsiknek, szüleiknek és az óvodában dolgozó felnőtteknek.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladatunk. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. A tanulást biztosító feltételek megteremtése során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Célunk:

- ❖ A gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
- ❖ Érdeklődésének, irányultságának, érzelmi beállítódásának megismerése

Feladataink:

- ❖ Tanulást támogató környezet megteremtése
- ❖ A tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása
- ❖ Érés folyamatok optimális megtámogatása
- ❖ Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatással a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógusok által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ❖ az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- ❖ a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- ❖ a játékos cselekvéses tanulás;
- ❖ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- ❖ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- ❖ a gyakorlati problémamegoldás.

A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet.

Az óvodás gyermekek értelmi képessége, érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja.

Programunkban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéni fejlesztés, amely számos probléma és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek.

Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Arra törekszünk, hogy minden gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. A gyermekek konkrét jócselekedetét, tettét kiemeljük.

Jutalomtáblát is használunk. Differenciáltan, személyre szabottan értékelünk.

A jutalmazás alkalmazott módszerei:

- ❖ simogatás,
- ❖ elismerő pillantás,
- ❖ szóbeli közlés,
- ❖ gesztus,
- ❖ mimika,
- ❖ testközelség.

A büntetést igyekszünk kerülni a tanulási folyamatban, mert visszaszorítja, lefékezi a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ Egyszerű feladatokat megértenek.
- ❖ Ha a helyzet megkívánja, kívárlák, míg rá kerül a sor.
- ❖ Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei iránt.
- ❖ Feladataik végrehajtásában kitartóak.
- ❖ Szándékos figyelmük időtartama életkoruknak megfelelő.
- ❖ Képesek figyelmüket szándékosan irányítani.

VII. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

Célunk:

- ❖ Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez.
- ❖ Veszélyeztetettség megelőzésének és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésének segítése.
- ❖ Egyenlő bánásmód biztosítása. Senki ne legyen kirekesztve vagy bántalmazva származása, neme, vallása vagy bármilyen más tulajdonsága miatt.
- ❖ Szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Rendszeres kapcsolatot tart a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekek szüleivel, szükség esetén családlátogatást végez, melyről feljegyzést készít.
- ❖ A gyermeki lemaradásokat, hiányosságokat időben felismeri, jelzi a főigazgatónak. Megfelelő pedagógiai ellátást biztosít. Szükség esetén szakember segítségét kéri
- ❖ Elősegíti a családok gyermekét megillető kedvezményekhez való hozzájutását.
- ❖ Együttműködik a gyermekvédelemben partner társszervekkel (gyermekvédelmi felelős, védőnő, szakszolgálatok, jegyző).
- ❖ Elősegíti az egészségügyi szűrővizsgálatok szervezését és lebonyolítását. (védőnő, fogorvos).
- ❖ Elősegíti a hátrányos helyzetű gyermekek mielőbbi óvodába kerülését, járását. A gyermek óvodalátogatását figyelemmel kíséri, szükség esetén a főigazgatónak jelzi a hiányzást.
- ❖ Törekszik az induló hátrányok csökkentésére, differenciált fejlesztést alkalmaz.
- ❖ Jelzőrendszeri tagként jelzi a főigazgatónak, ha hiányosságot, elhanyagolást tapasztal a gyermek higiénés gondozásában, ellátásában, esetleg bántalmazás vagy családon belüli erőszak tüneteit észleli.

Bántalmazás jelei lehetnek:

Fizikai sérülések: horzsolások, véraláfutások, harapásnyomok, zúzódások.

Viselkedésbeli változások: szorongás, visszahúzódás, agresszió, alvászavarok, étvágytalanság.

Érzelmi változások: szomorúság, félelem, szorongás, düh.

Szociális elszigetelődés: a gyermek nem akar játszani másokkal, vagy elkerüli a kortársait.

Visszahúzódás: a gyermek nem akar az óvodába menni, vagy elkerüli az óvodai helyzeteket.

- ❖ Szükség esetén a családgondozóval közös családlátogatást kezdeményez.
- ❖ Kitölti a gyermekvédelemmel kapcsolatos dokumentációt.
- ❖ Feltárt problémák esetén minden esetben jelentést küld a főigazgatónak
- ❖ A hátrányos helyzetből adódó értelmi lemaradások kiszűrésére igénybe veszi a szakértői bizottság vizsgálatát, fejlesztő javaslatait.
- ❖ Segíti az óvoda éves gyermekvédelmi tervének megvalósítását.

VIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- ❖ sajátos nevelési igényű gyermek
- ❖ beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- ❖ kiemelten tehetséges gyermek

Feladataink a sajátos nevelési igényű (SNI) és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekek nevelése során:

- ❖ A gyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet biztosítása.
- ❖ A gyermek iránti elvárást állapotának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg; terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja; a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent.
- ❖ Az óvodai nevelés a fenti gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik; a nevelés hatására a sérülés arányában ezen gyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek; ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- ❖ A különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- ❖ A fejlesztés céljait a szakértői bizottság diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Minden sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik.

A fent jelölt feladatok teljesítését a következő személyi feltételek megléte biztosítja:

- ❖ Utazó logopédus
- ❖ Utazó gyógypedagógus
- ❖ Fejlesztő óvodapedagógus.

Habilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Cél: Hátrányok csökkentése.

Gyógypedagógus és logopédus által végzett fejlesztő tevékenység.

Fejlesztő foglalkozások, támogató tevékenységek

Cél: Kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése.

A gyógypedagógus folyamatos kapcsolatban áll az óvodapedagógussal, aki segíti és útmutatása szerint az óvodai csoportban kiegészíti a gyógypedagógus fejlesztő tevékenységét.

Szülői értekezlet

Cél: Befogadó szülői környezet kialakítása.

A szülői értekezleteken tájékoztatjuk a szülőket az integráció fontosságáról, az elfogadó társadalmi környezet jótékony hatásáról, a tolerancia és a segítő szándék, mint emberi értékek kialakításáról.

Családkonzultáció

Cél: SNI-s, BTMN-es gyermekek szüleivel való együttműködés, kooperáció segítése.

A fogadó órák alkalmával őszinte, nyílt beszélgetés kialakítása a szülővel. Tájékoztatjuk a fejlesztés lehetőségeiről, jogairól, kötelességeiről, esetleges kedvezményeiről.

Feladataink a tehetséges gyermekek nevelése során:

A gyerekeknél tehetségigéretről, tehetségre irányuló hajlamról, tehetségcsírákról beszélhetünk.

A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Óvodánk Pedagógiai Programja segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.

Korán megmutatkoznak a művészi képességek, pszicho-motoros képességek, zenei képességek, rajzkészség.

Honnan ismerhető fel a tehetséges óvodás?

A viselkedéssjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- ❖ Pozitív viselkedéssjellemezők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus.
- ❖ Negatív viselkedéssjellemezők: erős kritikai érzékű, energikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot társaival, egyenetlen fejlődés jellemzi.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- ❖ Átlag feletti általános képességek (pl. jó memória, fejlett anyanyelvi képesség stb.).
- ❖ Átlagot meghaladó speciális képességek (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális).
- ❖ Kreativitás (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység).
- ❖ Feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás), azaz a hajtóerő, motiváció.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A gyermek erős oldalának, differenciált feladatokkal, játékokkal történő fejlesztése.
- ❖ A tehetségterület azonosítása, felismerése.
- ❖ Az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalások biztosítása.
- ❖ Komplexitás, az egész személyiség fejlesztése.
- ❖ A fejlődés folyamatos nyomon követése – a fejlesztés mindig a gyermek egyéni tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodva történjen.
- ❖ Folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció.
- ❖ A fokozatosság elvének biztosítása.

IX. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- ❖ az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- ❖ megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- ❖ a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- ❖ érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- ❖ elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket,

állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- ❖ egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- ❖ feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

